

בירור ענייני הלכה ומנהג

הרש"ב נ"ע, והרבי קיבל את הצעתו, ואף ביקש ממנו לעשות כן בציציות שלו. ומאז נתקבל בחב"ד אופן זה של עשיית הציציות. [ולהעיר שבאופן זה הרי על כל חוליה של ג' כריכות נעשה כעין הקשר של ציצית לדעת בעלי התוספות, ראה שיטה מקובצת מנחות לט, א סוס"ק יג, ובמרדכי שם סי' תתקמ].

וייתכן שהמנהג שהזכיר סבי כנ"ל, להעביר חוט הכורך בין שני הצדדים, היינו לפני המצאת הקשר שעל כל חוליה של ג' כריכות. אבל אחרי שהפרדת החוליות כבר נוצרה על-ידי הקשרים (על-פי חידושו של הר' אד"ם הנ"ל) שוב אין צורך בהעברת החוט מצד אל צד. ויש לומר שבגלל זה לא ניאותר כ"ק אדמו"ר זי"ע לאשר אופן הכריכות שהציע סבי ע"ה.

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תרכא

ערב שבת-קודש
פרשת שלח
כ' בסיוון ה'תשס"ו

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו — המרכז

לזכות

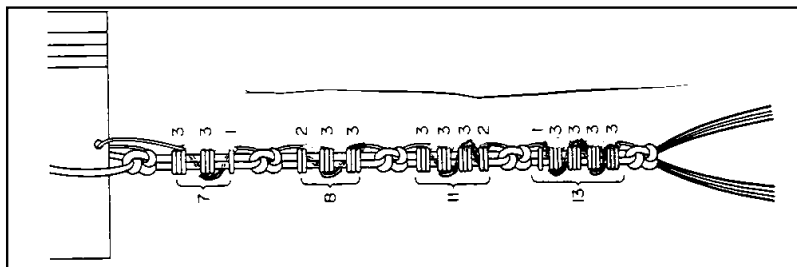
האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן-יודא, ר' יוסף-יצחק, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

בירור ענייני הלכה ומנהג

מיכאל אפאצקער, מחסידי אדמו"ר הזקן, "שיש לקשור הציצית כך שהשמש הנכרך על החוטים עובר בין שני הצדדים בין חוליה לחוליה מצד זה לצד שכנגדו, ואז גדל המרחק בין חוליה לחוליה ונעשה שווה וקבוע. [ראה ציור 3].

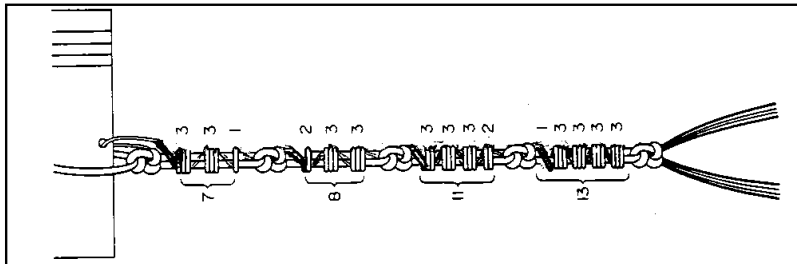
ציור 3

"הרי"י רסקין כתב זאת בשעתו לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו זי"ע, ושאל הוראה למעשה באיזה אופן לעשות הציצית, אם כאופן המוכר בטעמי-המנהגים או כאופן זה האחרון, ונענה (ז' אלול תשמ"א): שיך לרבני אנ"ש שי'."

ועיין עוד שם בשם הרב גרינגלאס שליט"א.

וכעת שמעתי תוספת דברים בנושא, ואולי בכך יובהר מה שכ"ק אדמו"ר זי"ע נמנע מלאשר אופן זה.

והיינו ששמעתי מפי הרה"ח ר' מנחם-מענדל מרוזוב שי', שבעבר כהב"ד לא כרכו הציצית כפי שעושים היום (ציור 2), ורק שבין כל ג' כריכות היו מעבירים את השמש' בתוך ז' החוטים הנכרכים, אל הצד השני, וכך נוצר הפסק בין כל חוליה של ג' כריכות לבין החוליה הבאה – ראה ציור 4. [אלא שבאופן זה אינו כל-כך מדוייק, כי לפעמים עושים הפסק רק אחרי ב' כריכות [הצי'.

ציור 4

ויהי היום והרה"ח הר' אלחנן דוב מרוזוב הי"ד – אביו של הנ"ל – המציא אופן של כמין קשר הנעשה לאחרי כל ג' כריכות, שנעשים חטיבה וחוליה אחת. הוא הציע אופן זה לכ"ק אדמו"ר

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ' בסיון ה'תשס"ו – כ"ז בסיון ה'תשס"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א'	כ' בסיון	ה' עבדים. פרק ז-ט.	ה' עדות. פרק ג.	מ"ע רלה. מל"ת רנד. רנה.
ב'	כ"א בסיון	אורך ביושר וגוי. ספר משפטים והוא ספר שלשה עשר. ה' שכירות... בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע רמג.
ג'	כ"ב בסיון	פרק ד-ו.	פרק ה.	מ"ע ר. מל"ת רלח.
ד'	כ"ג בסיון	פרק ז-ט.	פרק ו.	מ"ע רא.
ה'	כ"ד בסיון	פרק יב.	פרק ז.	מל"ת רסז. רסח.
ו'	כ"ה בסיון	פרק יג. ה' שאלה ופקודן.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ח.	מל"ת ריט. מ"ע רמד.
ז'	כ"ו בסיון	פרק ג-ה.	פרק ט.	מ"ע רמד.
ח'	כ"ז בסיון	פרק ח.	פרק י.	מ"ע רמב.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	זמן ק"ש	צוות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
א', כ' בסיון	2.56	4.06	4.34	5.38	9.06	12.41	1.17	7.48.4	8.16
ב', כ"א בסיון	2.56	4.07	4.34	5.38	9.06	12.42	1.17	7.48.7	8.17
ג', כ"ב בסיון	2.56	4.07	4.34	5.38	9.06	12.42	1.17	7.49.0	8.17
ד', כ"ג בסיון	2.56	4.07	4.34	5.38	9.06	12.42	1.18	7.49.3	8.17
ה', כ"ד בסיון	2.56	4.07	4.35	5.38	9.07	12.42	1.18	7.49.5	8.17
ו', כ"ה בסיון	2.56	4.07	4.35	5.39	9.07	12.42	1.18	7.49.7	8.18
ז', כ"ו בסיון	2.56	4.07	4.35	5.39	9.07	12.43	1.18	7.49.9	8.18
ח', כ"ז בסיון	2.57	4.08	4.35	5.39	9.07	12.43	1.18	7.50.1	8.18

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
שלח	7.11	8.29	7.26	8.32	7.19	8.34	7.27	8.30
קרח	7.13	8.31	7.28	8.34	7.21	8.35	7.29	8.32

עורך ראשי: מנחם-מענדל ברוד • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מור"ל: מכון ליובאוויטש שיעי צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

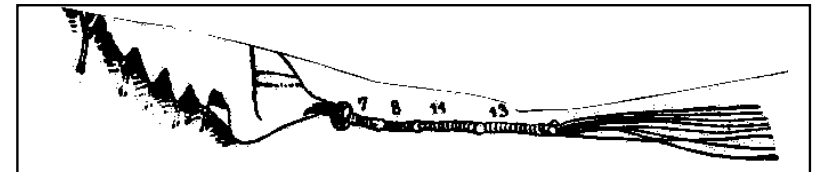
ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

כריכת פתילי הציצית

מאת הרב לוי-יצחק רסקין, דומ"צ לונדון-אנגליה

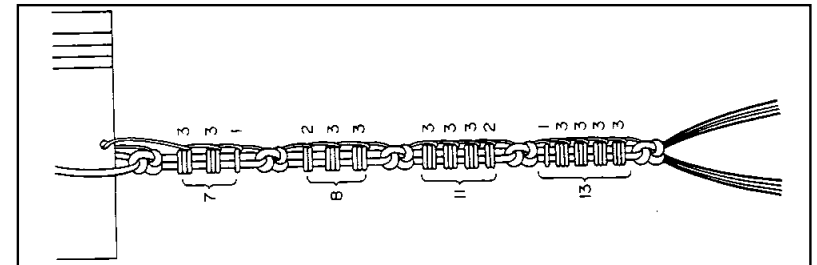
אופן כריכת הציצית לפי מנהג אשכנז הנפוץ הוא, שבין קשר כפול א' לב' כורכים ז' פעמים; בין ב' לג' – ח' פעמים; בחטיבה ג' – י"א פעמים; ובאחרונה – י"ג פעמים. בסך הכול – מסבב ל"ט סיבובים, כמניין 'הוי"ה אחד' (ראה שו"ע ד' סי' יא ס"ל, משנ"ב שם ס"ק ע).

עוד מובא מכתבי האריז"ל להרחיק מעט בין כל חוליה של ג' כריכות לבין חברתה, וכך נוצרות י"ג חוליות קטנות, כאשר עשו מניין זה של חוליות בזמן שהיה תכלת (שו"ע ד' שם ס"א). [ולהעיר מרש"י חולין מה, א, מוזכר בש"ך יו"ד סי' לד ס"ק טז – לעניין הטבעות שבהגדרת]. ברם סלסול זה לא נתפשט בין רוב בני אשכנז, שנוהגים לכרוך ז' כריכות בזה אחר בלא הפסק, ואחר הקשר הכפול כורכים ח' פעמים וכן הלאה (ראה ציור 1 – מקיצור שו"ע הוצאת הרב דוד פלדמן, מנשטער תשי"א).

ציור 1

אולם בחב"ד דייקו שיוכרו י"ג החוליות (איגרות-קודש כ"ק אדמו"ר זי"ע חי"א עמ' שסב). ומנהג הנפוץ בחב"ד היום הוא כפי שצויר הר' ש.י. ווינפלד שליט"א [אליו מופנית אג"ק הנ"ל] שהופיע בס' טעמי-המנהגים (עמ' תרח ואילך) – ראה ציור 2 (מתוך ס' 'ציצית' – הלכה למעשה' ע' קב, לש"ב הרא"י גוראריה שליט"א).

ציור 2

אלא נראה שבמנהג דידן חלו שינויים. כי בס' 'ציצית' – הלכה למעשה' הנ"ל (ע' קיט הע' 60) כותב בשם סבי, הרה"ח ר' יעקב-יוסף ראסקין ע"ה, שהיה בידו מסורה איש מפי איש עד לר'

קריאת-שמע והנחת תפילין – השפעה על הזולת ועבודה עצמית

אל יאמר אדם שאין רצונו לרדת במדרגה ולעסוק בעניינים גשמיים וחומריים, שכן "דיו לעבד להיות רבו" □ כשם שהקב"ה נתאוזה להיות לו 'דירה בתחתונים', כך גם לו צריך להיות 'מתאים' לעסוק עם הזולת שנמצא במצב ירוד □ ועל-ידי זה שעבודתו תהיה "להיות רבו", נעשה "עבד נאמן" שכל מציאותו אינה אלא מציאות רבו □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הרבי, כ"ק מו"ח אדמו"ר, כדלקמן.

ב. ובהקדמה – שיום השבת-קודש זה הוא שבת מברכים חודש תמוז, אשר, בו ישנו היום המיוחד די"ב תמוז, יום ההולדת ויום הגאולה של כ"ק מו"ח אדמו"ר. ולכן, הזמן המתאים להתבונן בהנהגתו של הרבי בעת המאסר והגאולה:

גם במשך הזמן שבין היציאה מבית-האסורים להגאולה בי"ב תמוז – היותו בעיר מקלטו (קאסטראמא), פינה נידחת – המשך הרבי לעסוק בהרבצת התורה והפצת היהדות, כמו ייסוד חדר, מקווה וכיוצא-בזה.¹ ביום השבת-קודש האריך הרבי בתפילתו בבית-הכנסת – דבר שעורר רושם רב ופלא גדול: יהודי מתפלל עד השעה שלוש-ארבע אחר הצהריים!... כולם כבר סיימו מזמן את התפילה, סעדו סעודת שבת וגם הספיקו לישון

א. בהמשך להמבואר לעיל (בהמאמר ד"ה "כי תבוא אל ארץ מושבותיכם") על-דבר עניין הנסכים בעבודת האדם שזוהו עניין ההמשכה למטה – יש להוסיף:

בליקוטי-תורה פרשתנו² איתא ש"צריך האדם להשפיל עצמו ולומר, דיו לעבד להיות רבו ולעשות מכוון לשבתו להיות לו דירה בתחתונים³.

כלומר: אל יאמר האדם שאין רצונו לירד ממדרגתו כדי לעסוק בעניינים גשמיים וחומריים, שכן, "דיו לעבד להיות רבו"², וכשם שנתאוזה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים³, כך צריך להיות מתאים לו ("עס זאל אים אנשטיין") לירד ולעסוק בעניינים גשמיים וחומריים לעשותם דירה לו יתברך.

וכיוון שצדיקים דומין לבוראן, הרי, גם ביחס אליהם צריך לומר "דיו לעבד להיות רבו", ובנידון דידן, שיש ללמוד מהנהגתו של

(4) ב"ר פס"ז, ת. רות רבה פ"ד, ג. ועוד.

(1) מ"ד.

(2) ברכות נח, ב. ועוד.

(3) ראה תנחומא נשא טז. בחוקתי ג. במדב"ד פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

(5) ראה סה"ש תש"א עמ' 139. לקו"ש ח"ד עמ' 1063.

"מ'האט שוין אפגעגעסן און זיך אויסגעשלאפן"...) וכאן עומד לו "דאבין" (רב) ומתפלל עדיין!... ועד כדי כך נעשה רעש בעיירה, שאפילו הכומר של העיירה בא בעצמו לבית-הכנסת לראות את הפלא הגדול!...

ולמרות כל זה, הרי העובדה שבימים אלה לא היה הרבי יכול לכתוב מכתב ליהודי בנוגע לעניינים פשוטים, הכאיבה לו וציערה אותו, עד כדי כך, שהתבטא בפני אחד מהחסידים המקורבים ששהו עמו [החסיד ר' אליהו-חיים או החסיד ר' מיכאל דווארקיין], שאם כן הוא המצב, לשם מה צריכים את היד?! – מוטב שהיתה היד נעשית רזה ומצומקת ("עס וואלט זיין בעסער די האנט זאל חס ושולם אפדארן")...
הגע עצמך:

למרות שמדובר אודות ידו הקדושה של הרבי, שעליה הניח תפילין, ועשה בה כמה וכמה עניינים של קדושה וכו' – אומר הרבי, שכיוון שעברו ימים ספורים שבהם לא הייתה יכולה יד זו לכתוב מכתב ליהודי [אף שבאותם ימים עצמם עשה כמה וכמה פעולות גם בהפצת התורה והיהדות, נוסף לכך ששהותו בעיר מקלטו הייתה חלק ממכלול המאסר בשביל עבודתו בהפצת התורה והיהדות], מוטב לה שתיעשה רזה ומצומקת ("זי זאל אפדארן")...

והמענה לכל זה – "דיו לעבד להיות כרבו": למרות הפלאת מעלתו של הרבי, היה לו מתאים ("אים איז אנגעשטאנען") להתעסק בעניינים פשוטים, ולא עוד אלא שהתמסר להתעסקות זו עד כדי כך שאמר שלולי זאת מוטב שידו תהיה רזה ומצומקת... ואם כן, אם לרבי היה מתאים להתעסק בעניינים פשוטים, הרי בוודאי שההתעסקות בעניינים פשוטים יכולה להיות מתאימה לאנשים כערכנו, אשר, לאחר כל המעלות... הן המעלות האמיתיות ואפילו המעלות המדומות, "וויפל ער זאל ניט האלטן פון זיך" (ככל שרק שיחזיק מעצמו), מבין הוא שאין לו ערך כלל אל הרבי!

ואם כן, אם אינו יכול לפעול על עצמו להתעסק עם הזולת על-ידי התבוננות אחרת – יפעול זה בעצמו על-ידי זה שיתבונן ש"דיו לעבד להיות כרבו".

6) אלטהויו – ראה אודותיו שה"ש תרפ"ב עמ' 30 הערה 17. וש"נ.
7) ראה אודותיו – שה"ש תרצ"ט ע' 302. וש"נ.

8) פסחים סה, רע"א. וש"נ.
9) עקב יא, טז.
10) ע"ז ח.א. וראה תו"א בראשית כב. ובכ"מ.

בענייני העולם אינו מוריד את הנשמה מדרגתה, אלא אדרבה – בכוחה להפוך את ענייני העולם ולעשות מהם 'דירה' לו יתברך.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שלח ה'תשמ"ו)

ולמה ה' מביא אתנו אל הארץ הזאת... נשינו וטפנו יהיו לבז (יד,ג)

טפנו – רמז לאדם שהוא 'קטן' ודל בידיעת התורה. אצל אדם כזה מושקע חלק חשוב מכוונותיו במילי דעלמא, ולא עוד, אלא שגם כשהוא עוסק בתורה ובעבודה, מעורבות בזה לפעמים פניות אישיות, והלימוד הוא ללא שימת לב והיגיעה הדרושה. זהו שאמרו (ליקוטי-תורה בראשית מז,ב) שהתינוק מפרך יותר ממה שאוכל, כלומר: תורתו 'מתפררת' ונשכחת יותר ממה ש'נאכל' ונקלט. "טפנו יהיו לבז": המרגלים חששו שאם יכנסו בני-ישראל לארץ, תהיה מלאכתם קבע ותורתם עראי, בחינת 'טף', ותורתם תהיה לבז.

על זה השיב להם הקב"ה (פסוק לא): "ויפכם אשר אמרתם לבז יהיה והבאתי אותם וידעו את הארץ" – כשאדם עסוק בענייני העולם במשך חלק חשוב של היום, ובכל-זאת הוא קובע עיתים לתורה – הדבר יקר בעיני ה' יותר מעסק התורה של אדם שאין לו מניעות וניסיונות כלל.

(ליקוטי-שיחות, כרך יג, עמ' 196)

אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם (יד,ט)

"א" תיראו את עם הארץ" – ליהודי אין מה לפחד מהארציות ומהחומריות של העולם, "ארץ כנען", ועליו לכבשה ולעשות ממנה 'ארץ-ישראל', שכן "לחמנו הם" – כשם שלחם נועד למאכל אדם, כן מטרת בריאת העולם אינה אלא "בשביל ישראל" (רש"י ריש בראשית), כדי שיהודי יכבוש את העולם ויעשה ממנו 'דירה' לו יתברך.

(משיחת כ"ב בסיוון ה'תשמ"ה)

פרשת נסכים

למה נסמכה פרשת נסכים לפרשת המרגלים?

נסכים דומים לתפילין, שלכן "הקורא קריאת-שמע בלא תפילין כאילו הקריב זבח בלא נסכים" (ברכות יד). מכאן סמיכות הפרשיות: שהרי המרגלים לא רצו להיכנס לארץ בגלל הפחד מגבורת יושביה; ואילו קיום מצוות תפילין מטילה אימה ופחד על האויב, כדכתיב (תבוא כח), "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", ואמרו חז"ל – "אלו תפילין שבראש" (ברכות ו).

(תורת לוי-צחק עמ' קט)

סלחתי בדבריך (יד,כ)

"סלחתי" – הסליחה והמחילה באה מלמעלה, "כדבריך" – על-פי אופן התשובה, כפי שהכין האדם את ליבו בתשובה ובחירתה מעומק הלב. זהו שאנו אומרים בתפילת שמונה-עשרה "חנן המרבה לסלוח" – שיש דרגות רבות בסליחה, ולכל אחד ואחד הקב"ה סולח על-פי מדרגת התשובה שעשה.

(ליקוטי-תורה, דברים, עמ' עב)

פרשת שלח

פרשת שלח

ההוראה משם פרשתנו – "שלח" – בעבודת-ה':

"שלח" הוא מלשון שליחות. כלומר, שולחים אותו מד' אמותיו למקום שחוץ ממנו, חוץ מד' אמותיו הרוחניות, כדי לעשות שם "ארץ-ישראל", כפתגמו הידוע של הרבי ה'צמח-צדק': "עשה כאן ארץ-ישראל". הווי אומר: יש לצאת ל'מקום רחוק' מיהרות ומהתורה, ולהביא לשם נר מצווה ותורה אור.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שלח ה'תשמ"ו)

ויהס כלב את העם (יג,ל)

מה ראה כלב שהשתיק את המרגלים כבר בשלב זה, והלוא לכאורה לא היה כל דופי בדבריהם עד כאן, שכן הם רק השיבו על השאלות שמשו רבנו ביקשם לברר על הארץ ויושביה ותו לא?! אלא כלב מיהר להסותם משום שראה שהפכו את סדר הדברים: משה שאל תחילה על חוץ העם ("החזק הוא הרפה"), דבר שהיה חשוב לסדר המלחמה, ורק לאחר מכן על טיב הארץ ("השמנה היא אם רזה"), וזהו הרווח והשכר של המלחמה. אולם המרגלים שינו את הסדר והשיבו תחילה על הארץ ("זבת חלב ודבש היא"), ואחר-כך על גבורתם של יושבי הארץ ("עו העם היושב בארץ"). כאשר שמע כלב שהקדימו והרגישו את השכר, עבודה על מנת לקבל פרס – מיד השתיקם.

(ליקוטי-שיחות, כרך ד, עמ' 1313)

* * *

דווקא כלב, ולא יהושע, הצליח להשתיק את כל העם, כולל את המרגלים. טעם הדבר: כלב ניצל מעצת המרגלים על-ידי תפילתו שלו (רש"י פסוק כב), היינו בדרך "העלאה מלמטה למעלה", ואילו יהושע ניצל על-ידי תפילת משה (רש"י ריש פרשתנו), בדרך "המשכה מלמעלה למטה". משום כך פעל דווקא כלב את ההתבטלות וההתעלות של המטה ביותר (המרגלים), שכן דווקא על-ידי 'העלאה' אפשר לחדור גם אל המטה-מטה ביותר.

(ליקוטי-שיחות, כרך ח, עמ' 90)

וּשְׁם רֵאִינוּ אֶת הַנְּפִילִים בְּנֵי עַנֶּק (יג,לג)

מבני שמחזאי ועוֹלָל שֶׁנִּפְלוּ מִן הַשָּׁמַיִם בְּדוֹר אֲנוּשׁ (רש"י)

מלאכים אלו ירדו לעולם ובעת ירידתם נתגשמו והייתה להם נפילה עצומה, כמסופר בסוף פרשת בראשית. המרגלים הזכירו אותם כדי לרמוז שירידה דומה צפויה לבני-ישראל לאחר שייצאו מהמדבר. שהרי במדבר הם מנותקים מהעולם, ועל-ידי כניסתם לארץ-ישראל, יצטרכו לעסוק בענייני העולם.

אך באמת אין הגידון דומה לראיה. שהרי ליהודי ניתנו כוחות נעלים, שלא בערך למלאכים. הנשמה היא "חלק אלוהי ממעל ממש", ו"ישראל וקוב"ה כולא חד", ולכן לא זו בלבד שהעסק

דבר מלכות

ולא עוד אלא שעל-ידי זה שיפעל על עצמו "להיות כרבו" – אזי "יהיה כרבו", ובזה גופא – תחילה "כרבו", בכ"ף הדמיון, ולאחרי זה גם ללא כ"ף הדמיון, כיוון שכל מציאותו נעשית מציאותו של רבו, בדוגמת שליח שכל

העובדה שבאותם ימים לא יכול היה הרבי לכתוב מכתב

ליהודי, הכאיבה לו וציערה אותו, עד כדי כך, שאמר

"אם כן הוא המצב, לשם מה צריכים את ה'?!..."

מציאותו נעשית מציאות המשלח". בעצמו?"

וכבר שקלו וטרו בזה כמה וכמה¹⁵ ומסקנת דבריהם שהפירוש ד"הקורא קריאת-שמע בלא תפילין" (שחשיב כעדות שקר) הוא לפי שאינו מניח תפילין כלל, אבל הא שאינו מניח תפילין בשעת קריאת-שמע (אלא לאחריו זה) ודאי לא חשיב עדות שקר ח"ו.

ד. ובפרטיות יותר:

מהביאורים הידועים בזה – בשם החוזה מלובלין¹⁶ – שכיוון שאמרו שקריאת-שמע בלא תפילין הווי כזבח בלא נסכים, הרי כשם שיכולים להביא הנסכים לאחרי הובח, דקיימא לן שאדם מביא זבחו היום ונסכיו למחר (עד עשרה ימים)¹⁷, כך יכולים להניח תפילין לאחרי קריאת-שמע, ולא הווי עדות שקר.

אמנם, ביאור זה אינו מחוור לגמרי, כי קריאת-שמע ותפילין אינם דומים לגמרי לזבח ונסכים, שהרי בזבח ונסכים יכול להביא הנסכים גם למחר, מה-שאינו-כן בקריאת-שמע ותפילין אינו יכול לדחות הנחת תפילין למחר, ואם לא יניח תפילין בו ביום בוודאי יחשב

ד. בהמשך להאמור על-דבר עניין הנסכים, ההמשכה למטה שבהתעסקות עם הזולת – יש להוסיף ולהבהיר גם לאורך גיסא על-דבר הצורך וההכרח בעבודה עם עצמו, אשר, בעניין זה יש לימוד והוראה מההנהגה בנוגע לקריאת-שמע ותפילין, שהם בדוגמת זבח ונסכים, כמוכן ממאמר רז"ל¹⁸ "כל הקורא קריאת-שמע בלא תפילין... כאילו הקריב... זבח בלא נסכים" (כנ"ל בהמאמר).

ויש להקדים ולבאר תחילה ההנהגה שמצינו אצל חסידים ואנשי מעשה לקרות קריאת-שמע קטנה בלא תפילין.

– ברשימותיי¹⁹ ציינתי מה ששמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר, שאביו כ"ק אדנ"ע, היה קורא את קריאת-שמע קטנה בתפילין. אבל אף-על-פי-כן, רואים בפועל שעמא-דבר החסידים נוהגים לקרות קריאת-שמע קטנה בלא תפילין

– דלכאורה, כיוון שקריאת-שמע קטנה היא מפני שחוששים שמה יאחרו זמן קריאת-שמע,

15 ראה שו"ת בית-יצחק או"ח סי' ז'. 'אות חיים ושלום' (לבעל מנח"א) סכ"ה סק"ו. ועוד.
16 הובא בבית-יצחק ו'באות חיים ושלום' שם.
17 מנחות טו, ב. רמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ב הי"ב.

11 ראה לקח-טוב (להר"י ענגל) בתחילתו. וראה גם לקמן סוסי"א.
12 ברכות יד, סע"ב. וש"נ.
13 נדפס ב"רשימות" חוברת קנו עמ' 11.
14 ברכות ט, ב (במשנה).

לעדות שקר?

ואין לתרץ שבתפילין יש סיבה צדדית שמונעת צירוף הנחת תפילין דמחר לקריאת שמע דיום שלפניו (שלא תחשב לעדת שקר), בגלל הפסק הלילה שלא זמן תפילין הוא¹⁸, כי: גם נסכים זמנם ביום דווקא ולא בלילה¹⁹, כמו קרבנות שאין מקריבים אותם אלא ביום, שנאמר "ביום צוותו"²⁰, ואף-על-פי-כן, אין הלילה מפסיק צירוף הנסכים לזבח דיום שלפניו, ומאי שנא תפילין.

ותירדה זוה: בנסכים, חיוב הבאתם ביום ולא בלילה הוא מדאורייתא, ואף-על-פי-כן אין הלילה חשיב הפסק לצירוף הנסכים לזבח, ועל-אחת-כמה-וכמה בתפילין, שמדאורייתא זמנם גם בלילה, אלא שחכמים גזרו שלא להניח תפילין בלילה (שמא יישן בהם)²¹, ודאי שאין הלילה חשיב הפסק לצירוף התפילין לקריאת-שמע.

ו. ויש לומר הביאור בזה:

הגדר עדות שקר בקריאת-שמע בלא תפילין אינו אלא כש**מבטא** מצוות תפילין (שאינו מניחם כלל), אבל זה **שבשעת קריאת-שמע אינו מקיים** מצוות תפילין (אלא מניחם לאחר זמן), לא חשיב עדות שקר, כיוון שאינו **מבטא** המצווה דתפילין, שהרי מקיימה לאחר זמן²².

ועל-פי זה אתי שפיר שהנחת תפילין דמחר לא מהני לקריאת-שמע דיום שלפניו שלא תחשב לעדות שקר – דכיוון שעבר כל היום

ולא הניח תפילין הרי **ביטל** המצווה דתפילין [ופשיטא שלא מהני הא שמדאורייתא הווי לילה זמן תפילין, דכיוון שבנוגע לפועל אינו יכול להניח תפילין בלילה, הרי ביטל מצוות תפילין מדאורייתא, גם אם הסיבה שלא הניחם בלילה היא גזירת חכמים²³], ובמילא הווי הקריאת-שמע עדות שקר.

ז. ועניין נוסף בטעם המנהג דקריאת-שמע קטנה בלא תפילין דווקא (נוסף על האמור **שאפשר** לקרות קריאת-שמע בלא תפילין דלא חשיב עדות שקר) – כפי שמבאר הרה"צ ממנוקאטש²⁴ שיש מעלה בקודש לתפילין שהם בעשייה לגבי קריאת-שמע שהיא (במחשבה ו) בדיבור (כמוזכר בהאמרה), ולכן צריך לקרות קריאת-שמע תחילה ולאחרי זה להניח תפילין, משום "מעלין בקודש"²⁵.

ובהקדם – שמצינו כן לעניין ציצית ותפילין, שכיוון שקדושת התפילין גדולה מקדושת הציצית [שהרי תפילין הם "תשמישי קדושה"²⁶, מה-שאיין-כן ציצית שאינם אלא "תשמישי מצווה"²⁶ בלבד, וגם: תפילין היא מצווה ש"אדם חייב להשתדל ולדרוף עד שיעשה אותה"²⁷, מה-שאיין-כן ציצית, "אין אדם מחוייב לקנות לו טלית (שחייבת בציצית) ולהתעטף בה כדי שיעשה בה ציצית"²⁸, אלא יכול לילך בבגד שאינו חייב בציצית], לכן הסדר הוא ש"אחר שלבש טלית מצוייץ יניח תפילין, **שמעלין בקודש"**²⁹.

והא דהקשו האחרונים³⁰ שהכלל ד"מעלין

18) זבחים יט,א. וש"נ.
19) תמורה יד, סע"א. רמב"ם שם פ"ד ה"ה.
20) צו ז,לח. מגילה כ"ב. רמב"ם שם ה"א.
21) טושו"ע ואדה"ז או"ח רס"ל.
22) אא"כ נאמר שיש מצווה במשך כל היום, כדלקמן ס"ח.
23) דוגמא לדבר: קניין דרבנן מהני לדאורייתא (ראה הרעות בזה: פס"ד להצ"צ חאו"ח סתמ"ח ס"ג; ספרים שנשמנו בשד"ח כללים מערכת הקו"ף כלל ח"י. ועוד). פסולי עדות דרבנן פטורים משבועת העדות דאורייתא (ראה

שבועות לא,א. רמב"ם הל' שבועות רפ"י. אנציק' תלמודית ערך 'דברי סופרים' ס"ו (עמ' קא ואילך). וש"נ).
24) 'אות חיים ושלום שם'. וראה בית-יצחק שם.
25) ברכות כח,א. וש"נ.
26) מגילה כ"ב.
27) רמב"ם הל' ברכות פ"א ה"ב.
28) שם הל' ציצית פ"ג ה"א.
29) שו"ע או"ח ר"ס כה.
30) ראה שאגת-אריה סכ"ח. גו"כ השו"ע שם (דגול מרבבה. יד-אפרים). ועוד.

"חלק לעולם-הבא"

רבי אלעזר המודעי אומר: המחלל את הקודשים, והמבזה את המועדות, והמלביץ פני חבירו ברבים, והמפר בריתו של אברהם אבינו, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה – אף-על-פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם-הבא (פרק ג משנה יא)

פירש רבנו עובדיה מברטנורא:

ולא חזר בתשובה מאחת מעבירות הללו שבידו, אף-על-פי שבאו עליו ייסורים ומת בייסורים, אין לו חלק לעולם-הבא. אבל אם חזר בתשובה קודם מותו, אין לו חלק לעולם-הבא.

פירש כ"ק אדמו"ר:

הנקודה המשותפת לחמש העניינים המנויים במשנתנו היא, שבכולם מתכוון האדם לבטל דבר שבקדושה שנתחדש על-ידי מעשה בני-אדם. משום כך אין לו חלק לעולם-הבא, כי בזה הוא מהרס ופוגע בעניין כללי ועיקרי שקבע הקב"ה בעולמו: לכל אחד ואחד מישראל ניתן הכוח והיכולת להפך קודש לחול; ולא זו בלבד שאינו מנצל כוח זה, אלא עושה היפוכו:

ה**מחלל את הקודשים** – רוב ענייני קודשים אינם קודש בידי שמים (כקדושת בכור), אלא חולין שנתקדשו על-ידי מעשה בני-אדם (כמו בהמה שהקדישה בעלה לקורבן; תרומה ומעשר; וכיו"ב). וה"מחלל את הקודשים" מתכוון לחלל קדושה זו ולעשות חולין ("מחלל" מלשון חולין), היפך עניין הקדושה.

ה**מבזה את המועדות** – קביעת המועדות נמסרה לבית-דין, כמאמר רז"ל "ישראל אינהו דקדשינהו לזמני", היינו שיום חול מתקדש על-ידי מעשה בני-אדם. והמבזה ימים אלו מתכוון לבטל קדושה זו. ולכן נקט "מועדות" ולא שבת, כי שבת "מקדשא וקיימא" ואינה תלויה במעשה ידי אדם.

ה**מלביץ פני חבירו ברבים** – ידידות ואחוה ("חבירו") הרי בא על-ידי מעשה בני-אדם – פעולותיהם של שני החברים. וכאשר במקום לכבוד את חבירו במידה יתירה הוא מנצל את הידידות להיפוכה ומלביץ פני חבירו (וכנראה במוחש שאינה דומה הלבנת-פנים על-ידי איש זר להלבנת פנים על-ידי חבר), "אין לו חלק לעולם הבא".

ה**מפר בריתו של אברהם אבינו** – הנתינת-כוח על המילה באה לנו בירושה מאברהם אבינו, היינו שהוא דבר שבקדושה שנתחדש על-ידי מעשה בני-אדם. והמפר ברית זו מתכוון לחלל ולהפקיע קדושה זו.

ה**מגלה פנים בתורה שלא כהלכה** – האדם מקבל ידיעותיו בתורה מרביותו שלמד תורה מפיהם, היינו שידעותיו בתורה נקנו לו על-ידי מעשה בני-אדם. כוונת הלימוד היא שיתנהג האדם על-פי תורה; וזה מנצל ידיעותיו בתורה לגלות פנים בתורה שלא כהלכה, היינו שלא זו בלבד שאינו מקיים מצוות התורה אלא שטוען שהתורה אומרת כך.

(משיחת מוצשיק פרשת וישלח תש"ח – בלתי מוגה; 'ביאורים לפרקי-אבות' כרך א (אה) עמ' 158-160)

שהברכות תהיינה ברכות **הקב"ה**, מלמעלה מהשתלשלות, וזהו הפירוש **"הקב"ה מסכים על ידם"**.

מה שאינן רבי ישמעאל (כנהא – מסייע ומגדיל כוח) כהניו לדעתו שיש בברכת הכהנים מצד עצמה כוח זה ואין צורך לזה קרא מיוחד.

בסגנון אחר קצת:

עניין ברכת-כהנים כמו שהוא במקום (למעלה מסדר השתלשלות) – ניתן כולו ל"בעלות" של כהנים ואין צריכים הסכמה נוספת...

הכנה במקצת – צריכה להיות

ומעניין לעניין – באיגרת לרגל סיום מסכת ראש-השנה בשנת תשס"ו כתב הרבי (איגרות-קודש, כרך יא, עמ' מד-מה):

ובהקדם החילוק דברכת כהנים ותפילה, שהתפילה תלויה באדם, שהרי היא שהוא מתחנן ומבקש, ומובן שכפי שמכין את עצמו לזה – יהיה גם כן מילוי שאלתו, מה שאינן ברכת כהנים שהכהנים מברכים בשליחותו של מקום ובציוויו, וכמו שכתוב "כה תברכו וגו'", ותפילת כהנים לאחר נשיאת-כפיים, "עשינו מה שגורת עלינו". ומזה מובן שהכנת האדם אינו נוגע בזה, כי היד ד' תקצר, גם מבלי שיכין האדם את-עצמו לכך, ואף-על-פי-כן הנה תני דעם שאחורי הכהנים אינם בכלל הברכה, זאת אומרת – שאף-על-פי שהברכה באה מהקב"ה, הכנה במקצת צריכה להיות גם מצד המתברך, לכל הפחות שיעמוד פנים כנגד פנים, וזהו מורה על הקירוב הדעת להעניין, ולא באופן אחר, ואם בברכה הבאה מלמעלה כך, ואין הכהנים יכולים לזכות אותם העומדים מאחוריהם כיוון דלא אניסי בזה, הרי על-אחתי-כמה וכמה שהדין כן הוא בתפילה שעיקרה הכנת האדם לעבודתו...

"וקידשתו"

ל' כבשכ תש"מ: לפני תפילת מנחה יצא

הרבי מחדרו חגור אבנט, לבוש סירטוק משי, ובירך ב'אגן ערן התחתון' את השלוחים לאוסטרליה. [נוסח הברכה הוגה לאחר-מכן על-ידי הרבי ונדפס בליקוטי-שיחות (צילום ההגהות בספר 'איי המלך' (אוסטרליה תשנ"ב) עמ' צ-צא)].

עם סיום הברכה שאל הרבי אם נמצא במקום [=בין השלוחים] כוהן. ניגש כוהן והרבי נתן לו שקית צהובה ובתוכה ליקוטי-שיחות, כרך טו; לקו"ש השבועי פרשת משפטים; 3 שטרות בני 10 לירות ישראליות לתימתם לצדקה באה"ק ו-3 שטרות בני \$10 אוסטרלי לתימתם לצדקה באוסטרליה. אחר-כך הוציא מסידורו שלושה שטרות של דולר ארה"ב לתימתם לצדקה לפני הנסיעה. גם הבא בתור נשאל על-ידי הרבי אם הוא כוהן או לוי... ואחר-כך כשחילק הרבי לאבות שלושה דולרים, שוב שאל: האם יש כוהן, וכך גם להשני בתור!...

"נוגע לכשרות כמה וכמה בתים"

בשולי רשימה זו הנה השלמה קטנה והשובה לרשימתנו שבגיליון תרי"ח בנושא כשרות:

תשובת כ"ק אדמו"ר מחדש כסלו תשל"ד:

ולעיר כיוון שצריך להתחרות עם סי' כיו"ב [=ספרים כיוצא בזה] סתמיים (לאו דוקא – כשר) **ולנצחם** (שהרי זה נוגע לכשרות כו"ב [=כמה וכמה] בתים דבניי [=דבני ישראל]) צ"ל [=צריך להיות] גם בעניינים חיצוניים מהודר ונאה, אפילו באם עייז [=על-ידיה] יתוסף בהוצאות. ועוד **ועיקר** חלק הדינים צ"ל [=צריך להיות] מוגה עכ"פ [=על כל פנים] עיי' [=על ידי] שניים.

בקודש" הוא רק במצווה אחת [כמו בנר חנוכה, ש"ביום ראשון מדליק אחת, מכאן ואילך מוסיף והולך... דמעלין בקודש ואין מורדין]³¹, ועל-דרך זה בלחם-הפנים, ש"על של כסף נותן לחם-הפנים בכניסתו, ועל של זהב ביציאתו,

למרות גודל המעלה שבעסקנות ציבורית, יש להגביל את הזמן המוקדש לכך, שיהיה בהתאם למה שנצטווה, שכן בזמן זה פועל הוא כל מה שביכולתו לפעול

היו חולצין התפילין [כלומר, אף שמנהגם היה להתפלל ערבית מבעוד יום (כדאיתא בתוספות³⁶), מכל-מקום, לא רצו שיהיו התפילין עליהם כמשך כל תפילת ערבית כיוון ששייכת ללילה שאינו זמן תפילין], ועל כן צריך לומר שגם בקריאת-שמע ערבית (לאחרי שכבר קיימו מצוות תפילין) היו חוששין להעניין דעות שקר בקריאת-שמע ללא תפילין, עד כדי-כך, שהעדיפו להפסיק באמצע קריאת-שמע (בין פרק לפרק) לצורך חליצת התפילין מאשר לקרות קריאת-שמע ללא תפילין!

ועל-דרך זה מצינו³⁷ שהחתם-סופר נהג שלא לקרות קריאת-שמע בתפילין דרבנו תם, משום שאם ההלכה כרש"י (כמנהג העולם) נמצא שלדינא אין תפילין דרבנו תם חשובים תפילין³⁸, ואם יאמר בהם שמע הווי קריאת-שמע בלא תפילין. ומזה מוכח שהחשש דעות שקר בקריאת-שמע בלא תפילין הוא גם לאחרי קיום מצוות תפילין.

שמעלין בקודש ולא מורדין]³², מה שאינן-כן בכגון דא שישנן ב' מצוות, לא אמרינן "מעלין בקודש", אלא **להיפך**, ש"כל המקודש מחבירו קודם את חבירו"³³ – כבר תירצו על זה³⁴ שכיוון ששניהם (הטלית והתפילין) על גופו של האדם שמתקדש בהם, שייך בזה שפיר מעלין בקודש, שתחילה לובש על גופו הטלית, ואחר-כך מוסיף ומניח על גופו התפילין, שעל-ידי זה ניתוסף בקדושת האדם. ועל-דרך זה מובן בנוגע לקריאת-שמע ותפילין, שעם היותם ב' מצוות, שייך בהם שפיר מעלין בקודש, כיוון שעל-ידם נמשכת קדושה על האדם, ולכן צריך להיות הסדר דקריאת-שמע ואחר-כך תפילין, שמתחיל בהקדושה דקריאת-שמע, ואחר-כך מוסיף בהקדושה היותר נעלית ותפילין.

ד. והנה, כל השקלא וטריא הנ"ל היא בנוגע לקריאת-שמע קודם הנחת תפילין, אבל לאחרי שכבר הניח תפילין, בוודאי יוכל לקרות

31 שבת כא,ב.
 32 מנחות צט,א.
 33 זבחים פט,א (במשנה). וש"נ. רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ט ה"ב.
 34 ראה יד-אפרים שם. שבילי-דוד אר"ח שם. 'אות חיים ושלום' שם.
 35 הגה"מ (להרמב"ם הל' תפילין ספ"ד) בשם בעל-העיטור (הל' תפילין שער ראשון חלק השישי) – הובא בב"י טוא"ח שם (ד"ה כתבו).
 36 ריש מס' ברכות.
 37 בס' ליקוטי חבר בן חיים מהג' תלמיד החת"ס זצ"ל – הובא ב'אות חיים ושלום' שם.
 38 אף ששניהם (גם דר"ת) אמת – בנוגע לרוחניות העניינים למעלה, או לעתיד-לבוא

דגוף נקי (כנ"ל), הרי, הא גופא שבגלל חשש זה נמנעים מהנחת תפילין כל היום, הוא, משום שבלאו הכי אין אנו יכולים להוסיף ולפעול המשכה חדשה על-ידי זה שיהיו התפילין מונחים עלינו במשך כל היום.

י. ומכל הנ"ל יש לימוד והוראה בנוגע לסדר העבודה עם עצמו ועם הזולת – שהם בדוגמת ב' העניינים דקריאת-שמע (עולה, העלאה, עבודה עם עצמו) ותפילין (נסכים, המשכה, עבודה עם הזולת).

ובהקדמה:

ישנם כאלה שנתמנו על עניינים של עסקנות ציבורית, ובמהלך עסקנותם התחילו להרגיש תענוג גדול (א גרויסן געשמאק") בעסקנות, וכל-כך נשתקעו בזה ("זיי האבן זיך אויף אזוי פיל אריינגעלאזט אין דעם") עד ששכחו לגמרי על עצמם...

– ה"געשמאק" שבעסקנות ציבורית הוא בעצם העובדה שבהיותו "עסקן ציבורי" פטור הוא מלחשוב על עצמו, מעמדו ומצבו כו', ובוודאי שאינו צריך לחשוב אודות ביטול עצמו (וגם לא אודות ביטול זולתו, כיוון שיש לו "משמשים" ו"משמשי משמשים" שיעשו זאת עבורו)...

ועל זה באה ההוראה מסדר ההנהגה דקריאת-שמע ותפילין – שלמרות גודל המעלה שבתפילין ועד שגדלה מעלתם גם לגבי קריאת-שמע, אין מניחים תפילין כל היום, ולא עוד אלא שמקדימים קריאת-שמע לתפילין:

(א) למרות גודל המעלה שבעסקנות ציבורית, יש להגביל את הזמן המוקדש לעסקנות שיהיה בהתאם למה שנצטווה (שעה אחת, ב', ג' או ד' שעות, וכיוצא בזה), שכן, במשך זמן זה פועל הוא כל מה שביכולתו לפעול, ובמילא אין לו

וההסברה בזה³⁹ – שהחשש דעדות שקר ללא תפילין גם לאחר הנחת תפילין אינו אלא להדעה שמצוות תפילין היא (לא רק להניח התפילין, וברגע שהניחם, כבר קיים המצווה, אלא) "לחיות תפילין על הראש"⁴⁰, ובכל רגע ורגע שהתפילין עליו הרי הוא מקיים מצוות תפילין, ולכן, גם לאחר שכבר הניח תפילין, יש חשש דעדות שקר אם יקרא קריאת-שמע בלא תפילין, מצד ביטול המצווה תפילין, ולכן, גם לאחר שכבר הניח תפילין, יש חשש דעדות שקר אם יקרא קריאת-שמע בלא תפילין, מצד ביטול המצווה ברגע זה.

מזה מובן שכל זה אינו אלא בדורות שלפנינו כשהיו נוהגים לישב בתפילין כל היום, מה- שאין-כן בימינו שנהגו שלא להניחם כל היום (מפני שצריכים גוף נקי ואין כל אדם יכול להיזהר שלא יפיה בהם כו')⁴¹, הנה לאחר הנחת תפילין, שוב אין חשש דעדות שקר בקריאת-שמע בלא תפילין, ולכן, גם כשמתפללין ערבית מבעוד יום, אין אנו קורין קריאת-שמע של ערבית בתפילין (דלא בזמן הגאונים), וכן נוהגים אנו לקרות קריאת-שמע גם בתפילין דרבינו תם (ועל-דרך זה בתפילין דראב"ד ושימוש-רבה – אלה שנוהגים להניחם), כהוראת רבותינו נשיאינו בזה⁴² (דלא כהחתם-סופר).

מ. ויש להוסיף בזה – על-פי פנימיות העניינים:

הטעם שבימינו אין מניחים תפילין כל היום, הוא, מצד ירידת הדורות – "אכשור דרא" בתמיהה)⁴³ – שאין בכוחנו לפעול המשכה יתירה על המשכה שכבר נפעלה על-ידי הפעולה דהנחת תפילין, דלא כבזמן הגאונים שבכל רגע ורגע היו פועלים המשכה חדשה. ואף שהטעם על-פי נגלה הוא מצד הזהירות

(ראה פ"ח שער התפילין פ"ט).

(39) 'אות חיים ושלום' שם. נדפס ברשימות' חוברת ט עמ' 7 ואילך. וש"ג).

(40) ראה לקו"ש ואתחנן תנש"א ס"ג. וש"ג.

(41) טשו"ע ודאה"ז או"ח סל"ז ס"ב.

(42) 'היום יום' יט מנחם-אב (מילקוט רשימות')

– נדפס ברשימות' חוברת ט עמ' 7 ואילך. וש"ג).

(43) יבמות לט, ב (וכפרש"י). וש"ג.

"מזרעו של אהרן הכהן"

אחד האישים הדומיננטיים שפעלו בעיר אשדוד היה הרב משה כהן שאולי, איש חינוך שהקים מרכז חינוכי (ושימש כרב ליוצאי ארץ באה"ק) ואשר פרסם עשרות ספרים בסגנון עממי לציבור הרחב.

לאחרונה נחשפה האיגרת ששיגר לו הרבי בשנת תשל"ג וניתנה כאן בשלמותה (האיגרת עומדת להתפרסם בקרוב באיגרות-קודש, כך (ח):

בי"ה, כי אייר היתשל"ג

ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נ"ו"נ מלאכתו מלאכת שמים

הרב משה כהן ש"י שאולי

אשדוד

שלום וברכה:

בעתו ובנועם קבלתי מכתבו עם המצורף אליו, חוברת 'צור הבושם' (מס' 3) בצירוף הידיעות על-דבר פעולותיו בחינוך על טהרת הקודש, לבני עם קדוש בארץ הקודש ברוח תורתנו הקדושה, תורת אמת ותורת חיים ומצוותיה עליה נאמר וחי בהם.

והיירצון אשר יוסיף בזה ככל האפשרי שהרי מעלין בקודש וזכות הרבים מסייעתו.

ובפרט שהוא מזרעו של אהרן הכהן, אשר על כל השבט נאמר "יורו משפטך ליעקב ותורתך לישראל".

בכבוד ובברכה.

נ.ב. בטח על-ידי עושי רצונו ישלח גם החוברות הקודמות, וכן ינהג בעתיד, ות"ח למפרע.

בת זוג הראויה לכהן

המכתב הבא יש בו חידוש עצום: הרבי מבאר לכהן כי תפקידו כ"כהן" מהייב בת-זוג מתאימה מבחינה רוחנית (פרסום ראשון):

בי"ה י"ב אדר...

מ... ש"י הכהן

שלום וברכה!

במענה על מכתבו שלח לי בהיותו ב..., ובתקוותי שלעת עתה כבר נמצא חזרה ב..., לכן באתי במענה בזה.

ושאלתו – כיוון שישנה סברה אודות נישואין עם בחורה שהכיר אותה מזמן, אבל כו'.

הנה תורתנו נקראת תורת חיים גם כפשוטה, והיינו שהאושר של האיש והאישה הישראליים בחייהם בעולם הזה תלוי בהנהגתם מתאים להוראות התורה, המתאימות לכל אחד ואחת כפי הצורך שלהם וכפי תכונותיהם, ומכלל הן אתה שומע לאו, היינו שבהנהגה הפך הוראות הנ"ל – לא זו הדרך לאושר, אלא אדרבה, להפכו של זה המתנהג באופן כזה.

ובהנוגע לשאלתו בפרט, הרי כיוון שהוא כהן ובנישואי כהן ישנם בתורתנו הקדושה הגדרות מיוחדות, חוששני שאין ההצעה אודותיה כותב משביעת רצון וממלאת דרישת הגדרות אלו. ואם כן הוא, הרי אין ההצעה מתאמת – לא בשבילו ולא בשביל הבחורה ולא רק ברוח אלא גם בגשמיות.

והי' יתברך ינחה אותו וינחה אותה בדרך הטוב לפני כל אחד ואחת מהם.

"קודש-קדשים שבישראל"

בהתייחסו לשורת מחלוקות שבהן נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא, אומר הרבי (הדרן י"א ניסן תשל"ב סט"ז):

רבי ישמעאל היה כהן קודש-קדשים שבישראל, ונצטוו "לברך את עמו ישראל באהבה" – היה מחבב את ישראל ביותר, וכמו שאמר "בני-ישראל, אני כפרתן". ולכן, בכל עניין בתורה שאפשר לומר שה"בעלות" הוא לישראל – מפרש כן, ובדוגמת "כהנא מסייע כהנא".

מה-שאין-כן רבי עקיבא ... אף שהיה "ריגיל לזכות את ישראל... אבל רבי ישמעאל הגדול...

ובמקום אחר (ליקוטי-שיחות, כרך י, עמ' 42-43) בעניין ברכת כוהנים:

לדעת רבי עקיבא, ברכת כוהנים מצד עצמה הוא ברכת בשר ודם, ולכן נדרש פסוק מיוחד שהקב"ה מסכים על ידם – היינו שישנו כוח מיוחד מהקב"ה

כוהנים בעבודתם

הרבי תבע מכהנים תביעות מיוחדות בתחום הפצת היהדות ומציאת זיווג הגון □ חוקר בגדר "כהנים זריזים הם" ובאישיותם של תנאים כהנים □ "ובפרט שהוא מזרעו של אהרן הכהן, אשר על כל השבט נאמר 'וירו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל'"

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

חז"ל קבעו (שבת כ"א) ש"כהנים זריזין הן". בטעמה של הגדרה זו חוקר הרבי, שכן אפשר לפרשה בשני אופנים (ליקוטי-שיחות, כרך לד, עמ' 64-65):

א) עבודת הכהונה, התעסקותם (או הימצאותם) בעבודת הקודש (והמקדש) מביאה אותם לידי זריזות זו.

ב) מדובר בתכונת נפש של הכהן, שבאה מצד עצם עניין הכהונה (כלשון רש"י שבת, שם: "שכולם היו בני תורה וחרדים ונוכרים").

הנפקא-מינא בין שני אופנים אלו:

דבר שאינו שייך לעבודת הכהונה, האם גם אז אומרים שה"כהנים זריזים הם". לדוגמה, בנושא הפרישות מטומאה (ואיסורי חיתוך כו') שבפרשת אמור, שזוהירות זו צריכה להיות בכל מקום (אפילו בחוץ-לארץ) ובכל זמן (גם כשאין בית-המקדש קיים). לאופן הראשון – לא שייך כל זה.

לעומת זאת לאופן השני, הדברים שרירין וקיימים.

ובכן מסביר הרבי את העובדה שמשם רבנו הזהיר (פרשת אמור, פרק כ"א, פסוק כד) את הבית-דין (של ישראל) על הכהנים (גם בדיני מום) מדעת עצמו, על-אף שלא נצטווה על כך מפי הקב"ה. כי מצד תכונת נפשם של הכהנים, ראוי להם להיות זריזים בכל השייך

עבודת הכהנים גם כלפי חוץ

במכתב כללי-פרטי משנת תשל"ב (איגרות-קודש, כרך ז', עמ' תלט) מתעכב הרבי על הביטוי שמופיע בגוף האיגרת "ממלכת כוהנים" וכותב:

ואף שעבודת הכהנים היא בעיקרה בבית-המקדש הרי שיש גם-כן עבודה בגבולין [והרבי מציין: "פסחים עב, סוף-עמוד ב. וברמב"ם הלכות נשיאת-כפיים (פרק ט"ו הלכות ד"ה) דהוקשה ברכת כהנים לעבודה... ונטילת-ידיים שלפניה צריכה להיות "כדרך שמקדשין לעבודה..."] ועוד שבבית-המקדש היו חלונות שקופים כו' וכדו' חז"ל (מנחות פ"ב ובפירושו רש"י שם), אלא שבזמן הגלות צריך לילץ למקום המתברר כמבואר במקום אחר [תורה-אור בראשית ה, סוף עמ' ובכמה מקומות] וכברמב"ם דלהלן (הלכות שמיטה ויובל בסופן) דכל איש יכול להיות על-דרך דכוהן ולוי.

פון זיין לייב און לעבן".

יא. ועל-ידי זה שעבודתו תהיה "להיות כרבו", הנה סוף סוף "יהיה כרבו", ולא רק "כרבו", בכ"ף הדמיון, אלא יתירה מזה, שכל מציאותו היא מציאות הרב, היינו, שתמורת היותו תחילה בכחינת "עבדא בהפקירא ניהא ליה" (שזהו עניין דעבד כנעני⁴⁶), נעשה עבד שכל מציאותו אינה אלא מציאות הארון (הרב), שזהו עניין ד"עבד נאמן"⁴⁷, על-דרך ובדוגמת הרב שנקרא "עבד נאמן", ועליו נאמר⁴⁸ "בכל ביתי נאמן הוא".

(מהתועדות שבת-קודש פרשת שלח, כ"ח בסיוון, מברכים החדש תמוז היתשי"ב. 'תורת מנחם – התוועדות' תשי"ב, חלק שלישי (ו), עמ' 22-12 – בלתי מוגה)

להשקיע בזה זמן נוסף, כיוון שעל-ידי זה לא יתוסף בפעולתו (כשם שהנחת תפילין היא במשך בזמן מוגבל, כיוון שאי-אפשר להוסיף בהמשכה דתפילין על-ידי הנחתם במשך כל היום).

ב) בד בבד עם פעילותו בעסקנות ציבורית, צריך לחשוב גם אודות עצמו, כמו שכתוב⁴⁹ "ומבשרך לא תתעלם", היינו, לעסוק בבירור עצמו, לטבול במקווה ("גיין אין וואסער"), ללמוד חסידות ולהתפלל באריכות וכו', ובכללות, כפתגם החסיד ר' גרשון-דוב שה"מחר" צריך להיות באופן אחר לגמרי⁵⁰. ולא עוד אלא שהמחשבה אודות עצמו היא ההקדמה (בדוגמת ההקדמה דקריאת-שמע לתפילין) שעל-ידיה תהיה העסקנות כדבעי, שלא יבוא למצב שישתקע בהעסקנות עד שישכח לגמרי על עצמו ("ער וועט ניש וויסן

44 ישעיה נח, ו. וראה סה"מ קונטרסים ח"ב שז, סע"ב.
45 ראה 'תורת-מנחם – התוועדות' ח"א ריש ע' 65. וש"נ.
46 ראה סה"מ מלוקט שם, ובהנסמן שם הערה 21.
47 ראה המשך תרס"ו עמ' שית. ובכ"מ.
48 בהעלותך יב, 1.

מינוי ל"התקשרות"

ניתן לקבל את גיליון "התקשרות" ישירות הביתה באמצעות הדואר.

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים).
מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים).

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:
"התקשרות", מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר חב"ד 72915

תיכף ומיד ממש נכנסים לארץ!

לכן יש להוסיף במעשינו ועבודתנו מתוך שמחה

...בפרט לאחר מעשינו ועבודתנו בהפצת המעיינות חוצה – שזהו תוכן עניין הגסכים, סולת, יין ושמן, בעבודה הרוחנית: "שמן" הוא עניין החכמה, ו"יין" הוא עניין הבינה, ו"סולת" הוא עניין הדעת ("אין התינוק יודע לקרות אבא עד שיטעם טעם דגן"), כמבואר בדרושי חסידות, היינו, שהגילוי דתורת חסידות חב"ד ("מעיינותיך") נמשך וחודר בכל העולם כולו, "חוצה" (דוגמת היין דנסכים שיורד על-ידי השיתין עד לתהום), שעל-ידי-זה פועלים את ביאת דוד מלכא משיחא.

ולכן, כשנמצאים יום נוסף בגלות, הרי עם היות שאפילו יום אחד נוסף בגלות הוא עניין רע ומר כו', שלכן צועקים "עד מתי" וכו' וכו', יש להוסיף במעשינו ועבודתנו מתוך שמחה וטוב לבב, מכיוון שיודעים שתיכף ומיד ממש נכנסים לארץ (ובלשון ההפסדה "כי נתן ה' בידינו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו"), ולא נותר אלא "לצחצח את הכפתורים", כדי שהכניסה לארץ תיכף ומיד תהיה באופן הכי נעלה.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שלח היתשמי"ז, יתורת-מנחם – התוועדויות' תשמ"ז, כרך ג, עמ' 544)

לא תהיה הבדלה בין שבט לוי לכלל ישראל

מבואר במדרשי חז"ל ש"שניים אנשים" ששלח יהושע הם כלב ופינחס:

כלב – הוא היחידי (נוסף על יהושע) שנשא מהמרגלים דמשה, כיוון ש"היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי גו". אבל פינחס, בנו של אלעזר בן אהרן הכהן, משבט לוי – למה שלחו יהושע לראות את הארץ לצורך כיבושה, הרי שבט לוי "לא עורכין מלחמה כשאר ישראל"?

ויש לומר הביאור בזה – על-פי דברי הגמרא "עתידה ארץ ישראל שתחלק לשלושה-עשר שבטים", שגם שבט לוי יקבל חלק בארץ, כמו שכתוב "שער לוי אחר":

"למה לא זכה לוי בנחלת ארץ-ישראל ובכיותה עם אחיו – מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו ולהורות דרכיו הישרים ומשפטיו הצדיקים לרבים, שנאמר ויורו משפטיו ליעקב ותורתך לישראל, לפיכך הובדלו מדרכי העולם, לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין... אלא הם חיל השם, שנאמר ברך ה' חילו, והוא ברוך הוא זוכה להם, שנאמר אני חלקך ונחלתך".

אבל לעתיד לבוא, כיוון ש"באותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה'", ועד ש"לא יהיה עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד... שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" – לא יהיה צורך בהבדלה דשבט לוי מדרכי העולם שיהיה אז בתכלית השלימות, ולכן יקבל גם שבט לוי חלק ונחלה בארץ.

(מהתוועדות שבת-קודש פרשת שלח, מברכים החודש תמוז היתנשי"א.

יתורת-מנחם – התוועדויות' תנשי"א, כרך ג, עמ' 363-362)

כוס תנחומין

מערכת "התקשרות" מביעה בזאת את רגשות הזעזוע והכאב העמוקים על פטירתו הטראגית של אחד מבני החבורה, שהיה שותף להכנת גיליון זה ולהגהתו, חברנו היקר

הרה"ח ר' **יוסף יצחק** ע"ה **איידלמן**

שנקטף מעמנו בעודו בשיא כוחו, בעש"ק פ' בהעלותך, כאשר זמן קצר קודם לכן בא למשרדו והכין את חלקו בגיליון השבוע הזה

**כולנו שבורים ומזועזעים ומשתתפים
באבל הכבד של משפחתו הנכבדה**

אנו משגרים לרעייתו, לילדיו, להוריו, השלוחים במרוקו, ולכל בני המשפחה את תנחומנו, כי הקב"ה ירפא את שברכם וינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ומעתה ועד עולם ימצאכם אך טוב וחסד, בטוב הנראה והנגלה.

ויהי רצון שתיכף ומיד ממש יקויים הייעוד "בולע המוות לנצח ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים", ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח צדקנו